

PÄÄTOIMITTAJALTA: YHTEISKUNNALLISET MUUTOKSET HAASTAVAT MYÖS KIELENTUTKIMUKSEN TEKIJÖITÄ

Kuluneen vuoden aikana Puhe ja kieli -lehti on ollut mukana yhteiskunnallisten muutosten virrassa. Teknologisten sovellusten lisääntymisen myötä myös lehtemme käyttää nyt sähköistä julkaisuprosessia. Siirtyminen ei ole tapahtunut ongelmitta ja kiitän koko toimitusporukan puolesta kaikkia kirjoittajia sekä käsikirjoitusten arvioitsijoita ymmärryksestä ja kärsivällisyydestä järjestelmän käyttöönottoon liittyvien ennalta arvaamattomien pulmien edessä. Lämpimät kiitokset myös Tieteellisten seurain valtuuskunnalle (TSV) asiantuntevasta avusta, jota olemme saaneet sähköisen järjestelmän käyttöönottoon liittyen.

Vaikka sähköisten järjestelmien tarkoituksena on helpottaa työtämme, jatkuva uusien ja muuttuvien järjestelmien tuleminen, niihin tutustuminen ja eri asioiden kirjaaminen kuormittavat osaltaan tutkijoiden ja asiantuntijoiden työaika. Kielentutkijan näkökulmasta on toki selvää, että teknologian edistyminen on helpottanut tutkijan työtä, sillä esimerkiksi laajat julkaisuarkistot (mm. Puhe ja kieli -lehden numerot) ovat muutaman näppäyksen päässä ja eri yliopistojen tutkijoista on helppo saada tietoa ja luoda kontakteja internetin välityksellä. Lisäksi esimerkiksi kielten opetus ja kielellisten vaikeuksien kuntoutus on saanut lukuisia uusia mahdollisuuksia teknologian edistymisen myötä. Kuitenkin asioilla on monia puolia ja julkisessa keskustelussa on viime aikoina pohdittu muun muassa, mikä vaikutus teknologian lisääntyvällä ja nopeatempoisella käytöllä on ajatteluun, kielenkehitykseen, vuorovaikutustaitoihin ja jopa älykkyyteen? Näihin kysymyksiin vastaaminen ei varmasti ole helppoa, eivätkä nämä asiat ole lainkaan yksiselitteisiä. Jotta mielipiteiden lisäksi saamme entistä enemmän myös tieteellistä näkökulmaa, tarvitsemme monitieteistä ja erilaisia metodologisia lähestymistapoja hyödyntäviä tutkimuksia teknologian vaikutuksesta ihmisen toimintaan ja kykyihin.

Nykypäivän yhteiskunnallista keskustelua käydään entistä enemmän sosiaalisessa mediassa ja välillä on epäselvää, että onko kyse mielipiteestä vai onko kirjoituksen taustalla tutkittua tietoa. Sosiaalisessa mediassa näkee usein myös tieteentekijöitä ja tieteentuloksia vähätteleviä kirjoituksia. Kielentutkijoiden tutkimustulokset yltyvät valitettavan harvoin kansallisen median uutisotsikoihin. Tutkimustulokset julkaistaan usein englanninkielisinä alan kansainvälisissä lehdissä. Käyttämällä myös kotimaisia avoimesti saatavilla olevia julkaisukanavia, kuten Puhe ja kieli -lehteä, voimme osaltamme olla lisäämässä kotimaisia kieliä ja kulttuuria koskevien tutkimustemme kansallista näkyvyyttä.

Teknologian ja sosiaalisen median käytön lisääntymisen lisäksi nyky-yhteiskuntaan kuuluu myös muuttoliike, joka näkyy kulttuurien ja kielten moninaistumisena. Maahanmuutto on lisääntynyt, mutta Suomessa esiintyy myös vähemmän huomiota saanutta maastamuuttoa, maassamuuttoa ja paluumuuttoa, jotka osaltaan vaikuttavat kielen käyttöön ja kulttuuriimme. Monikielisyttä ja -kulttuurisuutta käsiteltiin tämän vuoden Puheen ja kielen tutkimuksen päivillä. Lisäksi aihetta on käsitelty useissa aikaisemmissa, ja tullaan käsittelemään myös tulevaisuudessa, Puhe ja kieli -lehden artikkeleissa.

Kuten Puhe ja kieli -lehden viimeisimmän vuoden artikkelit sekä vuonna 2017 aloitettu uusi Lea Niemisen kokoama Puheen ja kielentutkimuksen kentältä -yhteenvedo on osoittanut, suomalainen kielen, kommunikaation ja vuorovaikutuksen tutkimus on laaja-alaista ja monin eri tavoin yhteiskunnallisesti merkityksellistä. Puheen ja kielen tutkimuksen kentältä -yhteenvedot jatkuvat myös tämän vuoden tulevaisuudessa numeroissa. Tämän käsissänne olevan lehden ensimmäinen artikkeli tuo esille tutkimuksen, jossa käsitellään keskustelupalstan homouteen ja heterouteen liittyviä toistuvia diskursseja

useista näkökulmista. Käsikirjoitus tuo esille muun muassa keskustelujen liittämisen politiikkaan sekä keskusteluihin liittyvän vihapuheen ja toisen henkilön alentamisen uskonnon varjolla. Toisessa artikkelissa käsitellään tyyppillisesti kehittyneiden lasten ja lasten, joilla on kielellinen erityisvaikeus tai autismitietäjä häiriö, suoriutumista ENNI-kerrontatetestissä. Kyseinen tutkimus tuo esille viitearvoja, jotka voivat auttaa puheterapeutteja lasten kerrontataitojen arvioinnissa. Lopuksi saamme vielä lukea kirja-arvion tuoreesta Afasia-teoksesta, joka varmasti tulee olemaan monen aihetta tutkivan tai aiheen parissa työskentelevän keskeinen käsikirja. Toivon kaikille Puhe ja kieli -lehden lukijoille ajatuksia herättäviä ja näkökulmia laajentavia lukuhetkiä!

Oulussa 3.4.2018

Soile Loukusa

Päätoimittaja, Puhe ja kieli